

Εν τέλει ο Παππάς, επειδή θεωρεί ότι αδικώς παραγνωρίζεται η αξία του και η ιδιαιτερότητά του, καταστρώνει μια ολόκληρη στρατηγική που αποβλέπει στην προβολή του με κάθε μέσον, κάποτε αθέμιτο, χάνοντας το όποιο δίκιο του.

Σταματώ, για προφανείς λόγους, στα πεζά «Κάποτε» του Κλ. Κύρου και «Το δωμάτιο» του Γ. Κιτσόπουλου (αντίστοιχα, σ. 333-335, 337-338).

Το τεύχος 44 ήταν το τελευταίο των *Φιλολογικών Χρονικών* και μας παρέχεται η δυνατότητα του απολογισμού των. Λογαριάζοντας από την αρχή τους, την κατοχική περίοδο που αρχίζει την 1η Μαΐου 1944 και κλείνει με το τεύχος 17-19 (είναι το πρώτο τεύχος που βγαίνει στην απελευθέρωση και το επόμενο 20-24, με χρονολόγηση Νοέμβριος-Δεκέμβριος 1944, θα κυκλοφορήσει καθυστερημένα αρχές του 1945), και εξετάζοντας στη συνέχεια την καθαυτό μεταπολεμική τους περίοδο (τεύχ. 25, 15/4/1945, έως τεύχ. 44, Χριστούγεννα 1946), διαπιστώνομε ότι ακολουθούν γενικά ένα φιλελεύθερο και ανεξάρτητο πνεύμα χωρίς αποκλεισμούς. Πρόκειται για πολυσυλλεκτικό περιοδικό με ενδιαφέρουσα ύλη σε γενικές γραμμές, που διατηρεί και σήμερα τη σημασία της. Κάποια μάλιστα κείμενα θα λέγαμε ότι επιβιώνουν για τη χρήση τους στους σημερινούς αναγνώστες, ενώ παραμένουν αθησαύριστα. Η διεύθυνσή τους επιχείρησε να συγκεντρώσει νέους συγγραφείς και μερικοί εξ αυτών πρόσφεραν νεόκοπες ιδέες. Μπορεί να πεις, καταλήγοντας, ότι τα *Φιλολογικά Χρονικά* υπήρξαν ένα περιοδικό και μεν χωρίς ιδιαίτερη προσωπικότητα, όμως με αρκετά αξιόλογη ύλη παρεμβατικού χαρακτήρα.

Τα «Ελεύθερα Γράμματα»

Στο ίδιο μεγάλο σχήμα κυκλοφορεί ο Β' τόμος των *Ελευθέρων Γραμμάτων* από 4/1/1946 έως 15/12/1946 (τεύχ. 34 έως τεύχ. 57). Ήδη με τη βιβλιογράφηση του Α' τόμου, ο οποίος περατώνεται στο τεύχος 32-33 (21/12/1945), μπορεί κανείς να δει την πρόθεση του περιοδικού να κινηθεί ως έκφραση της φιλελεύθερης Αριστεράς, που δέχεται και επιδιώκει τον διάλογο με αδέσμευτους διανοητές. Ωστόσο, τα καλοπροαίρετα ανοήματα σε κεντρικούς συγγραφείς (Δημαράς, Παπανούτσος, Θεοτοκάς, Τερζάκης, Καστανάκης, Μαυροειδή-Παπαδάκη) και συνοδοιπόρους συμπαθούντες (Σικελιανός, Βενέζης, Πανσέληνος, Ρώτας) δεν απάντησαν στο ζητούμενο: την απόδειξη, ή μάλλον την ένδειξη, ότι οι αρχές της Αριστεράς συνυπάρχουν στο ανθρωπιστικό πεδίο με αρκετά άλλα φιλελεύθερα ρεύματα. Ήταν αδιαμφισβήτητο ότι η Αριστερά με τη στάση της στην Κατοχή είχε κερδίσει τη συμπάθεια του ευρύτερου χώρου. Κατά πόσον τώρα σε συνθήκες ελευθερίας η λογοτεχνική

